

דף לד.

עין משפט א.

או"ח סימן רפ סעיף ב

ב. ג. סמוך לחשיכה ט ישאל לאנשי ביתו י בלשון רכה עשרתם, ערבתם כ, הפרשתם חלה, אח"כ יאמר להם הדליקו את הנר ל.

הגה: ובמקום שאין מעשרין א"צ לשאול עישרתם.

עין משפט ב.

או"ח סימן רפא סעיף א

א. א. ספק חשיכה והוא בין השמשות מ שהוא שיעור הלוך ג' רביעי מיל אחר שקיעת החמה, אין מעשרין את הודאי י, ואין מטבילין את

ו וכתב בשל"ה שע"י הסתכלות בכנף הציצית מסיר הכעס, וכן כנ"ף בגמטריה כעס, וע"י אחיזת הציציות בידו וההסתכלות בהם יסיר הכעס ממנו. ועוד אמרו בתיקונים תיקון ח"י דציצית היא סגולה להיות מכוסה מכל המזיקין ומלאכי חבלה כי היא אור המקיף, וכן ניצול מעין הרע ע"פ הזהר בפ' שלח. ועוד המקיים מצות ציצית כתיקונה יזכה בעבודה לתחיית המתים, ועיין בכה"ח אות כ"ה. ט. היינו קודם ביה"ש, אבל לפני כן יאמרו יש עוד זמן, רש"י ובי"י. י. דשמא כבר עשו וע"כ שואל, אבל בנר רואה שאינו דלוק וע"כ אומר בלשון ציווי הדליקו את הנר.

כ. והיום שאין מערבין עירובי חצירות כי אם בערב פסח על כל השנה א"צ לומר ערבתם, כן עשרתם במקום שאין מעשרין, אבל הפרשת חלה אומר הפרשתם חלה לנוהגים להכין עיסה כל ע"ש, מיהו הדר בארץ ישראל צ"ל עשרתם, אם לא שרגיל הוא בעצמו לעשר שאין שואל אותם, כה"ח אות כ"ג.

ל. ו וה"ה שיזוהרים מלעשות מלאכה, מ"א ס"ק ג'. ועיין בכה"ח אות כ"ז בענין אמירת שיר השירים בכמה קהלות קדושות, ואם אדם לא אמרו יאמר אותו בביתו אחר שלום עליכם. ושם כתב שיזהר מאוד שלא להפסיק בדיבור בקריאת שיר השירים בשום אופן ואפי' בלשון הקודש, ואפי' בלימוד, שלא יגרום ח"ו קיצוץ ופירוד במילין קדישין דרוי דרוזין, והוא מפתח הדביר אות ט'.

מ. שבת ל"ד ע"ב. ועיין בכה"ח אות א' באריכות שיעור ביה"ש ושיטות הראשונים, ואם הוא מסופק אם זה ביה"ש אסור מספק, כ"ח.

נ. דתיקון גמור הוא, הגם שזה שבות אינו מותר אלא במקום מצוה. ואפי' מעשר מדרבנן אין מעשרין. אבל הפרשת חלה בחו"ל מפריש בביה"ש מ"מ כיון שיכול לאכול ממנה ולשייר ממנה מעט א"כ לא יפריש גם בחו"ל ובביה"ש, וכ"כ המ"א ס"ק ב'. גם חלת א"י דאין לו מה לאכול בשבת מותר להפרישה בביה"ש דבמקום מצוה לא גזרו, כה"ח אות ג'.

הכלים, ואין מדליקין את הנרות, ואין מערבין עירובי תחומין ^ו, אבל מעשרין את הדמאי ^ז וטומנין את החמין ^ח, ומערבין עירובי חצירות ^ט.

א. ב. מותר לומר לאינו יהודי בין השמשות להדליק לו את הנר ^י לצורך שבת, וכן כל מלאכה שהיא לצורך מצוה או שהוא טרוד ונחפז עליה אם לא יעשה אותה ^{יא}.

הגה: מי שקיבל עליו שבת שעה או שעתיים לפני הזמן יכול לומר לחבירו להדליק הנר ^{יב} ושאר דברים שצריך.

עין משפט ג. או"ח סימן רם סעיף ב
עין לעיל עין משפט אות א

עין משפט ד. או"ח סימן רפא סעיף א
עין לעיל עין משפט אות ב

או"ח סימן שצג סעיף ב

ב. עירובי חצרות או עירובי מבואות מערבין אותם גם בבין השמשות ^{יג}, ואפי' אם כבר קבל עליו תוספת שבת.

- ס. ואם עבר ועירב עירובו עירוב כמ"ש בסי' תט"ו סעיף ב'.
- ע. דאין בו ודאי תיקון דרוב ע"ה מעשרין, לבוש. אבל בודאי חשיכה אין מעשרין גם את הדמאי, כה"ח אות ו'.
- פ. בדבר שאינו מוסיף הבל. אבל לשאר הדברים, דין ביה"ש כמו שבת ממש, מ"א ס"ק ה'.
- צ. וכן עירובי תבשילין, א"ר אות ז'.
- ק. וי דאמירה לגוי שבות ולא גזרו על שבות בבין השמשות לצורך מצוה, וכשמדליק הגוי בביה"ש האשה תברך עליהם כ"כ ר"ז אבל בסדר היום כתב שלא תברך, וכיון שיש מחלוקת תהרהר הברכה בלבה, כה"ח אות י"א.
- ר. ויהיה לו צער מזה, ודוקא בענין אכילה ונר ומלבושים לשבת, אבל בעסק אחר גם אם יהיה מצטער אסור דאין בזה צורך השבת כלל, א"ר אות ה'.
- ש. אפי' נר של רשות, אבל נר של מצוה אפי' כבר קיבל עליו שבת יכול לומר בבה"ש לעכו"ם להדליק.
- ת. עיין במ"ב בסי' רס"א סעיף א' ובביאור הלכה שם.

ויש אוסרין בקיבל עליו תוספת שבת א.

או"ח סימן תמו סעיף ב

ב. ד. אין מערבין ערובי תחומין בבין השמשות ב, ואם ערב ערובו ערוב.

עין משפט ה. או"ח סימן שצג סעיף ג

ג. ערב לשני בני אדם לאחד מבעוד יום ונאכל הערוב בביה"ש, ולשני ערב בבין השמשות, ששניהם קנו ערוב ג, שלאותו שנאכל ערובו בבה"ש אנו מחשיבין ביה"ש לילה, ואותו שערכו עליו בבה"ש אנו מחשיבין ביה"ש ליום.

אבל אם ערב לאחד בביה"ש ונאכל בביה"ש אינו ערוב ד.

עין משפט ו. או"ח סימן רנו סעיף א

א. אין טומנין בשבת אפי' בדבר שאינו מוסיף הבל ה, אבל בספק חשיכה טומנין בו י.

ואין טומנין בדבר המוסיף הבל אפי' מבעוד יום ז.

א. מצד הקבלה וא"כ גם בלפני בין השמשות אסור אם כבר קיבל השבת בפירוש, ובביאור הגר"א מצדד לדינא כדעה זו, אך לדעת מר"ן השו"ע הלכה כסתמא.

ב. משנה שבת ל"ד ובגמ' שם. הגם שערובי חצרות מותר גם לכתחלה לערב בבה"ש וכמ"ש בסי' רס"א סעיף א' ערובי תחומין חמור הוא שיש סמך מקרא וכמ"ש רש"י בשבת ל"ד. מ"ב אות ח'.

ג. מימרא דרבא בשבת ל"ד, ובערובין ע"ו. ואפי' שהמערב נעשה שליח משניהם וסותרים זה את זה, מ"מ כיון שערובי חצרות מדרבנן היא תולים לקולא לכל אחד משום ספקא דרבנן, מ"ב אות ט"ו.

ד. דלאיש אחד לא מקילין לחלק בין השמשות לענין הנחה ולענין אכילה לשני זמנים, מ"ב אות ט"ז.

ה. שבת ל"ד ע"ב. והטעם שאסור אפי' בדבר שאינו מוסיף הבל שמא ימצא קדירתו שנצטננה כשירצה להטמינה וירתיחנה תחלה, ונמצא מבשל בשבת, ב"י בשם רש"י. ואפי' למ"ד אין בישול אחר בישול בלח מ"מ אסור גזירה שמא יחממה ע"ג האש ויחתה, מ"א ס"ק א' בשם הרא"ש.

ו. דסתם קדירות בבה"ש רותחות הן ואין החשש שמא נצטננה ויבא להרתיחה, ב"י מגמ'.

ז. גזירה שמא יטמין באפר שיש בו גחלים ויחתה בשבת, ב"י, מ"א ס"ק ג'.

א. ב. אם הטמין בדבר המוסיף הבל התבשיל אסור ^ה אפי' בדיעבד, ודוקא בצונן שנתחמם ע"י ההטמנה או במצטמק ויפה לו ^ט, אבל בעומד בחמימותו כמו בשעה הראשונה מותר ^י.

הגה: י"א דאם שכח והטמין בשוגג בדבר המוסיף הבל מותר ^כ לאוכלו, ויש אומרים דכל זה אינו אסור אלא כשעושה לצורך הלילה ^ל, אבל כשמטמין לצורך מחר מותר להטמין מבעוד יום אפי' בדבר המוסיף הבל, ובדיעבד יש לסמוך על זה, ובלבד שלא יהיה רגיל ^מ לעשות כן.

עין משפט ז. אר"ח סימן שיח פעיף ד

ה. ד. תבשיל שיש בו רוטב ^ב שנתבשל כל צרכו יש בו משום בישול ^ס

ה. אפי' שנתבשל כבר כל צרכו, א"ר אות א', ואפי' בקדירה עם חתיכה חיה, תוס' בשבת דף ט"ל ע"ב ד"ה ממעשה.

ו. ואפי' בשוגג, התבשיל אסור. כ"כ המ"א בס"ק ד' ודלא כא"ר, ואף דבשהה בשבת בסי' רנ"ג מתיר בשוגג, מ"מ בהטמנה מחמירין יותר, כה"ח אות ו'.

והתבשיל אסור בין לו בין לאחרים עד מו"ש, וצ"ע מדוע לא צריך כדי שיעשו, אך בפסקי תוס' אות קנ"ה כתבו דבשר שהיה ראוי לאכילה מותר.

ט. ודוקא בדיעבד, אבל לכתחלה אסור אפי' במצטמק ורע לו כמ"ש בסעיף ז', מ"א ס"ק ה'.

י. וה"ה המטמין בשבת בדבר שאינו מוסיף הבל היינו בעומד בחמימותו, מ"א ס"ק ו'.

כ. ה"ט"ז בס"ק ב' כתב דאין פלוגתא ואין מתירין במוסיף הבל, אבל הא"ר כתב דלא דק, כה"ח אות י'.

ומה שמותר לאכלו דוקא תבשיל שנתבשל כל צרכו, אבל אם נגמר בישולו בשבת אסור דזה לא עדיף משהייה, מ"א ס"ק ז'. ועיין בכה"ח אות י"א.

ל. דס"ל דכל שנתבשל כמב"ד מותר כמו בסעיף ז', וכשמטמין לצורך מחר אפי' לא נתבשל כמב"ד מותר דלא יחתה, מ"א ס"ק ח'.

מ. משמע דאם הוא רגיל אפי' בדיעבד אסור דהעיקר כסתם מר"ן דאין חילוק בין מטמין לצורך הלילה או למחר.

נ. היינו רוב רוטב כמ"ש בב"י בסי' רנ"ג ד"ה ומ"ש רבינו כל זמן שהיא רותחת בשם רי"ו שכתב בשם ר"י יע"ש. וכ"כ הא"ר באות י"א בשם מנחת כהן, ובמשב"ז סי' רנ"ג אות י"ג ובא"א אות מ"א מסכים לזה שהולכים אחר הרוב וכ"כ במשב"ז סי' רנ"ט אות ג', כה"ח אות ס"ב.

ס. כל דבר שיש בהם משום בישול אפי' ליתן הסיר על הכירה או בתנור קודם היסק אסור מדין מבשל כמ"ש בסי' רנ"ג, מ"א ס"ק י"א.

ובישול אחר בישול דבר לח שחייב זהו דעת הרא"ש והטור וכך משמע מרש"י, כ"כ הב"י, אבל הרמב"ם בפ' ט' כתב דפטור ואין בו אלא איסור דרבנן, וכ"כ המ"מ בפ' כ"ב בשם הרשב"א דדבר שנתבשל כל צרכו ונצטנן מותר לחממו כנגד המדורה אפי' במקום שהיד סולדת בו והוא שלא יתן ע"ג המדורה והביאו הב"י ולא חילק בין יש בו רוטב לאין בו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אח"כ אם נצטנן ע.

הגה: וי"א דוקא אם מצטמק ויפה לו פ.

ה. תבשיל שלא נתבשל כל צרכו אפי' נתבשל כמאכל בן דרוסאי ז שייך בו בישול אפי' בעודו רותח.

ה. ו. דבר שנתבשל כבר ק והוא יבש מותר לשרותו ר בחמין בשבת. אבל אם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני שבת אין שורין אותו בחמין בשבת אבל מדיחין אותו ש בחמין בשבת שאין זה מבשל חוץ מדגים

רוטב וכ"כ הר"ן. וזהו שכתב הרמ"א בסעיף ט"ו שיש מקילין, ונהגו להקל בזה אם לא נצטנן לגמרי. ובמקום שלא נהגו להקל יש להחמיר כדעת השו"ע. וכתב הברכי יוסף בשו"ב אות א' דע"י גוי מותר כיון שיש מתירין אפי' ע"י ישראל, כה"ח אות נ"א. וכתב הב"י וז"ל ומשמע לי דכל שהיד סולדת בו מקרי רותח עכ"ל. ועיין בסעיף י"ד שיעורו. כה"ח אות נ"ג.

ע. ואם לא נצטנן אפי' נח קצת מרתיחתו מותר, כ"כ הב"י בשם רי"ו מ"א ס"ק י"ב. וגם אם לא ירד מיד סולדת בו שאין בו בישול היינו בסמוך למדורה אפי' במקום שהיד סולדת בו, או במים חמין של כלי ראשון אחר שהעבירו אותו מעל האש, אבל על גבי האש עצמה לעולם אסור, ובנצטנן שיש בו בישול היינו אפי' סמוך למדורה במקום שהיד סולדת בו או בחמין של כלי ראשון שהיד סולדת בו אסור, כה"ח אות נ"ד.

פ. אבל במצטמק ורע לו אינו חייב משום מבשל אפי' אם נצטנן ויש בו רוטב. ומזה שמר"ן השו"ע לא חילק בזה ס"ל דאין חילוק בזה, וכ"כ הב"ח כדעת מר"ן השו"ע דלא מצינו לחלק בזה רק בענין חיתוי הגחלים, וי"א דגם מר"ן השו"ע ס"ל כדברי הרמ"א לחלק בין יפה לו לרע לו, כה"ח אות נ"ו. וכ"כ הט"ז בס"ק ד' ומ"א בס"ק כ"ז שמר"ן השו"ע סמך על מש"כ בסעיף ח' ושם חילק ע"ש. ומ"מ על האש אפי' מצטמק ורע לו אסור.

צ. ואפי' בעודו רותח יש בו חיוב מדין מבשל והכי מוכח מברייתא וכך דעת הרמב"ם, ב"י ודלא כמשמעות ברא"ש דאין בו חיוב אחרי מאכל בן דרוסאי. כה"ח אות נ"ח. אבל אם נתבשל כל צרכו אפי' מצטמק ויפה לו אין בו חיוב מבשל. ולענין דבר הנאכל כמות שהוא חי אם יש בו בישול, כתב הרדב"ז בח"א סי' רי"ג דלענין מלקות אינו לוקה אבל אסור מדרבנן, וי"א דכיון שנשתנו לטעם אחר יש בהם חיוב משום מבשל, וכך משמע מדברי השו"ע בסי' רנ"ד סעיף ד' ובסימן זה לקמן בסעיף י"ד ברמ"א. כה"ח אות ס'.

ק. היינו נתבשל כל צרכו כמ"ש בסעיף ט"ו. ואפי' נצטנן לגמרי מותר לשרותו בחמין. ובענין עשיית הקפה בשבת עיין בכה"ח אות ס"ה מה שהאריך במחלוקת האחרונים והמיקל יש לו על מה לסמוך ע"ש. ועיין שם לענין תמצית תה בשבת.

ר. אבל לחמם אותו על האש אפי' בלי רוטב אסור, ולדעת הרמב"ם אסור מדרבנן ואינו חייב עליו כיון שנתבשל כבר, כה"ח אות ס"ו, ומה שמותר לשרותו בחמין אפי' בכלי ראשון ובלבד שאינו על האש, שם אות ס"ז. ועיין לקמן בסעיף ט' וסעיף י'.

ש. אפי' דבר לח, דאין זה בישול, מ"א ס"ק ט"ו. דבהדחה אין לחלק בין לח ליבש.

קטנים שהדחתן בחמין **ה** היא גמר מלאכתן שאסור להדיחן בחמין.
הגה: כל דבר קשה שאינו ראוי לאכול כלל בלא שריה **א** אסור לשרותו בשבת
 דהוי גמר מלאכה.

דף לד:

עין משפט א. **א**ו"ח סימן רנז פעיף א
 עיין לעיל דף לד. עין משפט אות ו

עין משפט ג.ד. **א**ו"ח סימן רפא פעיף ב

ג. י"א דצריך להוסיף מחול על הקודש **ב** וזמן תוספת זו הוא מתחלת
 השקיעה שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות, והזמן
 הזה שהוא ג' מילין ורביע שהוא כשעה בערך, רצה לעשותו כולו תוספת
 עושה, רצה לעשות ממנו מקצת עושה, ובלבד שיוסיף זמן שיהיה ודאי
 יום, מחול על הקודש.

ד. שיעור בין השמשות הוא ג' רביעי מיל שהם מהלך אלף ות"ק אמות
 קודם הלילה.

ו ואם מותר להדיחו מכלי ראשון לר"ת דעירווי הוי ככ"ר אסור, וע"כ מדיחין אותו מכלי
 שני בלבד, ולפי הרשב"א שהביאו אותו התוס' בשבת ל' ע"א דעירווי ככלי שני מותר להדיח
 אותו מעירווי כלי ראשון.
 ולפי מה שפסק השו"ע בהלכות פסח דעירווי ככלי ראשון כר"ת, צ"ל שמדיחין אותו מכלי
 שני. מ"א ס"ק ט"ו. כה"ח אות ע'.
ת. משמע בצונן מותר אפי' שע"ז יהיו ראויים לאכילה מחמת המלח שעליהן. ט"ז ס"ק
 ה', ועיין באות כ"ז.
א. בחמין, אבל אם אפשר לאוכלו ע"י שריה בצונן מותר ג"כ ע"י חמין. כה"ח אות ע"ד.
 ובצונן מותר לשרותו הגם שע"ז יהיה ראוי לאוכלו כ"כ ר"ז באות י"א, אולם בח"א כלל
 כ' אות ו' כתב דאסור בצונן אם אינו ראוי לאכילה לפני כן, כה"ח אות ע"ה.
ב. הרי"ף והרא"ש ורוב הפוסקים, אבל להרמב"ם אין תוספת לשבת כלל אפי' מדרבנן
 כמבואר בב"י, ומשום כך כתב השו"ע י"א, אבל הרדב"ז כתב דגם לדעת הרמב"ם יש
 תוספת שבת מדרבנן, ויש אומרים דאורייתא. וגם הנשים חייבות בתוספת שבת וי"ט,
 כה"ח אות ט"ז מתוס'. ויש ליזהר לסיים מנחה בע"ש כמה דקות לפני השקיעה ע"מ לקבל
 תוספת השבת בודאי יום.
 וכתב ה"ה דתוספת שבת היא בעשה ואינו בלאו וכרת, כה"ח אות י"ז.

הגה: **ואם רוצה להקדים ולקבל עליו השבת מפלג המנחה** א. הרשות בידו.

ג. דהיינו שעה ורביע קודם צה"כ כמ"ש בסי' רל"ג סעיף א'. ואם קיבל קודם פלג המנחה אין קבלתו קבלה, כה"ח אות כ"א. ולדעת האר"י ז"ל באמירת בואי כלה שמקבל תוספת נפש דבחינת לילה הוי קבלה.